

خداشناسی از دیدگاه

علوم تشریحی

خداجویی در خویشتن

صد نکته صد پنجره

تالیف:

دکتر فریدون کاوسی

معصومه سنائی جهرمی

اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی جهرم

سرشناسه	کاوسی، فریدون، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور	خداشناسی از دیدگاه علوم تشریحی: خداجویی در خویشتن: صد نکته صد پنجره / تالیف فریدون کاوسی، معصومه سنائی جهرمی.
مشخصات نشر	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۶۵ ص: مصور (رنگی).
شابک	978-600-449-067-2
وضعیت فهرست نویسی	فیا
عنوان دیگر	خداجویی در خویشتن: صد نکته صد پنجره.
موضوع	کالبدشناسی انسان Human anatomy
موضوع	بدن انسان Human body
شناسه افزوده	سنائی جهرمی، معصومه، ۱۳۵۶ -
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ غ ۴ ک ۲ / ۲۳ QM
رده بندی دیو	۶۱۱
شماره کتابشناختی ملی	۴۳۱۱۱۲۵

خداشناسی از دیدگاه علوم تشریحی

تالیف: دکتر فریدون کاوسی، معصومه سنائی جهرمی

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۵

صفحه آرا و طراح جلد: خانم طوبی ناطق

مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

شماره شابک: ۲-۰۶۷-۴۴۹-۶۰۰-۹۷۸

نشر: نوروزی- ۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

چاپ: امید شمال ۰۸۰۳۲۲۳۰

قیمت: ۲۶۰۰۰ تومان

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا(ع). ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸

دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail.com

سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

مقدمه‌ی مؤلف

تجسس در مورد خالق هستی و خداشناسی، همچون جستجوی دُرّانه‌ای در دریای بیکران هستی است که همه انسان‌ها در همه‌ی عصرها، صرفه نظر از قوم، نژاد، مذهب و جنسیت، چون غواصی حریص در جستجوی آن بوده‌اند. در این جستجو بعضی از انسان‌ها، گوهر گمشده‌ی خود را در سطحی‌ترین لایه‌های این دریای بیکران یافته‌اند و بعضی افراد تا عمیق‌ترین مکان این بحر به کنجکاو‌ی پرداخته و در آن‌جا مانده‌اند. با نگاهی به عقاید و ایدئولوژی بزرگان، عرفا، فلاسفه و ... متوجه می‌شویم که هر کسی به واسطه‌ی قرائن و نشانه‌های موجود در این عالم هستی و بواسطه‌ی موجودات این عالم بیکران، در جستجوی ذات اقدس باری تعالی بوده است. حضرت امیر (ع)، شناخت خویش را واسطه شناخت ذات حق می‌داند (من عرف نفسه فقد عرف ربه). از سخنان حضرت بر می‌آید که انسان، انسان را دنیایی عظیم و بزرگ می‌داند که نتیجه‌ی شناخت زوایای مختلف وجودی او، رسیدن به خالق آسمان‌ها و زمین است.

مولانا جلال‌الدین محمد بلخی، بسیار زیبا این موضوع را مورد بررسی قرار داده و انسان را دنیایی عظیم می‌داند که پر از نشانه‌های خداوند است. او انسان را موجودی عظیم می‌داند که گرچه جزئی از کل جهان است اما در معنا عالم بزرگی است که با سیر درون این دنیا، می‌توان به وجود خالق هستی پی برد.

پس به معنی عالم کبری تویی

پس به صورت عالم صغری تویی

علاوه بر آن، مولانا از رابطه‌ی اثر و مؤثر شاهد می‌آورد و بیان می‌کند که وجود خداوند در هر گوشه‌ای از عالم هستی مشهود است.

پس همه دانسته‌اند آن را یقین

که فرستد باد، رب العالمین

پس یقین در عقل هر داننده هست

این که با جنبنده، جنباننده هست

مشرف الدین مصلح بن عبدالله، سعدی شیرازی معتقد است که انسان خداجوی و خدانشناس، در هر پدیده‌ای خدا را نظاره می‌کند.

برگ درختان سبز در نظر هوشیار

هر ورقش دفتری است معرفت کردگار

شیخ فریدالدین عطار نیشابوری، عکس رخ معشوق را در چهره‌ی کائنات جهان می‌بیند و به عبارتی معتقد است که موجودات واسطه‌ی خدانشناسی و رسیدن به خالق یکتا هستند.

صورت مظاهر عالم سر به سر

سایه‌ی سیمرغ دان‌ای بی‌خبر

اعتقاد به خدا و خدانشناسی نه تنها در علم، ادب، عرفا و فلاسفه، همیشه مورد نقد و بررسی بوده و هر کدام به نوعی در جستجوی ذات خداوند عالمیان بوده‌اند بلکه در افراد عادی و یا به عبارتی همه انسانها از مسائل مهم و مورد تحقیق بوده است. بد نیست در اینجا نظری بیافکنیم به تفکرات و تجسس چوپان جوای خال هستی که در شعر مولانا بدان اشاره شده است:

همچو آن چوپان که می‌گفت ای دانا

پیش چوپان و محب خود بیا

تا شپش جویم من از پیراهن

چارقت دوزم، بیوسم دامن

یک فرد دهقان نیز بدون نیاز به استدلال‌های سخت فاسفی به راحتی خالق خویش را جسته و به اعتقاد راستین می‌رسد. او برای خدانشناسی، تنها یک پدیده از صدها پدیده‌های طبیعی که مشاهده می‌کند کافی می‌داند مثلاً به خواب رفتن و بیدار شدن درختان بستانش.

همچنانکه گذشت، بسیاری از بزرگان، شناخت انسان و دیگر مخلوقات را واسطه‌ی شناخت خالق می‌دانند. برآستی که همینطور است. نه تنها شناسایی ابعاد و احوال معنوی انسان بلکه شناسایی مهندسی بسیار زیبای ساختمان بدن انسان باعث اعتقادی راسخ و راستین به وجود خالقی بی‌نظیر و بی‌همتا می‌گردد. با تشریح ماکروسکوپ و میکروسکوپ قسمت‌های مختلف بدن انسان، ناخودآگاه فریاد می‌زنیم «فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ».

اینجانب با اندک توشه‌ای که از علم تشریح دارم مُروّت ندانستم دانسته‌های خود را در اختیار همگان قرار ندهم لذا با همکاری همسر به جمع‌آوری نکاتی ارزشمند پرداختیم که برای تمام افراد صرف نظر از رشته‌ی تحصیلی قابل فهم باشد. حاصل این گردآوری، مجموعه‌ی حاصل است که در این کتاب در سه فصل و در مجموع بصورت یکصد نکته به نگارش درآمده

است. فصلی، شامل نکات بر گرفته از علم آناتومی است که این علم حاصل برش قسمت های بدن و رویت ساختمان های مربوطه است. فصلی مربوط به نکاتی چند از علم جنین شناسی است که این علم مربوط به تمام وقایع مربوط به دوره تکاملی انسان در رحم مادر می باشد و فصلی مربوط به نکاتی چند از علم بافت شناسی که این علم بافت های مختلف بدن را بصورت میکروسکوپی بررسی می کند. گرچه در فصول مختلف این کتاب بویژه در فصل مربوط به جنین شناسی سعی بر این بوده است که در جای جای بدن انسان برهان نظم نشان داده شود و بواسطه برهان نظم که می فرماید:

((نظم موجب است یعنی جهان منظوم است و هر منظوم ناظمی دارد))

به اثبات وجود خدا و عنایات خاص خداوند به انسان پرداخته شود اما با مطالعه یکسری ناهنجاری ها که در فصل مربوط به جنین شناسی آمده است ممکن است این پرسش برای خوانندگان محترم طرح شود که چرا با وجود قادر و عادل بودن خداوند حکیم، یک سری ناسازگاری ها وجود دارد؟ چرا خداوند چنین عالمی با چنین ناسازگاری آفریده است؟ پاسخ به اینگونه پرسش ها که در واقع پاسخ به چگونگی دخول شر در تدابیر الهی است هدف این کتاب نیست اما با مطالعه نظریات انشمنانی چون افلاتون، ارسطو، ملاصدرا و استاد حکیم سبزواری می توان دریافت که این ناسازگاری ها با حکمت الهی منافاتی ندارند. در پایان مقدمه یکی از اشعار خود که در باره علم تشریح سرود ام تقدیم خوانندگان و خداجویان عزیز می کنم.

فهرست عناوین

فصل اول: آناتومی

- ۱- اقدامات حمایتی جهت تامین خون مورد نیاز مغز ۱۶
- ۲- اقدامات حمایتی جهت تامین خون مورد نیاز نخاع ۱۷
- ۳- مسیر سرخرگ های تغذیه کننده مغز (سرخرگهای مهره ای) ۱۹
- ۴- مسیر سرخرگهای تغذیه کننده مغز (سرخرگ کاروتید داخلی) ۲۱
- ۵- خونرسانی قلب ۲۲
- ۶- اقدامات حمایتی جهت تامین خون مورد نیاز قلب ۲۴
- ۷- خونرسانی ریه ۲۴
- ۸- فواید و مزایای پیوند بین سرخس های بین دنده ای ۲۶
- ۹- مایع مغزی نخاعی چیست و چه نقشی را ایفا می کند ۲۹
- ۱۰- قرار گرفتن عضله قلب بر روی یک عضله متحرک (دیافراگم) ۳۰
- ۱۱- دریچه های قلبی چگونه کار می کنند ۳۱
- ۱۲- نحوه عملکرد دریچه های موجود در داخل سرخرگ آئورت و تنه ی ربوی ۳۳
- ۱۳- انتقال خونهای سیاهرگی به قلب ۳۴
- ۱۴- چگونگی اتساع قفسه ی سینه ۳۶
- ۱۵- فضای جنب چیست و فشار منفی داخل این فضا چه تاثیرات را دارد ۳۷
- ۱۶- جهت گیری سلول های عضلانی و فایبر های عضلات جدار شکم ۳۹
- ۱۷- حرکات چشم ها چگونه انجام می شود ۴۰
- ۱۸- محل قرار گیری غده اشکی و عملکرد آن ۴۲
- ۱۹- نقش کیسه کوچک (Lesser sac) واقع در پشت معده ۴۲
- ۲۰- نقش چربی های اطراف راست روده (قسمت انتهایی لوله ی گوارش) ۴۴
- ۲۱- اقدامات حفاظتی گوش ۴۵
- ۲۲- نقش استخوانچه ها و عضلات گوش میانی ۴۶
- ۲۳- عملکرد عضلات لومبریکال ۴۸

- ۲۴- نقش غلاف های سینوویال ۵۰
- ۲۵- نقش قوس های کف پا ۵۲
- ۲۶- نقش بالشتک های چربی در کاهش اصطکاک ۵۳
- ۲۷- حفاظت از کلیه ها بوسیله ی توده ی چربی ۵۴
- ۲۸- دمای مناسب برای تکامل سلولهای جنسی در مرد ۵۴
- ۲۹- قانون شست ۵۵
- ۳۰- آیا شما می توانید همزمان با نوشیدن مایعات، تنفس هم انجام دهید؟ ۵۷

فصل دوم: جنین شناسی

- ۳۱- ناهنجاریهای کروموزومی در انسان ۶۳
- ۳۲- دوره ی تخمین، سلولهای جنسی در جنس مونث ۶۶
- ۳۳- دوره کمون ساهای اجزای سلولهای جنسی در جنس مذکر ۶۹
- ۳۴- لقاح تک اسپرمی ۶۹
- ۳۵- دوره ی کمون سلول های جوانی دندان های دائمی ۷۰
- ۳۶- دوقلوهای به هم چسبیده چگونه بوجود می آیند؟ ۷۱
- ۳۷- مایع آمنیون چیست و چه نقشی ایفا می کند؟ ۷۳
- ۳۸- ناهنجاریهای ناشی از چین خوردن جنین ۷۴
- ۳۹- نحوه تکامل مری و تراشه ۷۵
- ۴۰- چگونگی تشکیل و تکامل دوازدهه ۷۶
- ۴۱- مگاکولون مادرزادی چیست و چگونه ایجاد می شود؟ ۷۷
- ۴۲- چگونگی تکامل و ایجاد پانکراس (لوزالمعده) ۷۹
- ۴۳- دستگاه گوارش دوگانه چیست و چگونه ایجاد می شود؟ ۸۰
- ۴۴- امفالوسل ۸۱
- ۴۵- ناهنجاریهای تقسیم غیرطبیعی کلواک ۸۲
- ۴۶- نحوه ی تشکیل رحم و ناهنجاری های حاصل از اختلال در تشکیل آن ۸۳
- ۴۷- تکامل کلیه ها در زمان جنینی و ناهنجاری های ناشی از اختلال در روند تشکیل آن ۸۴
- ۴۸- نقایص قلبی حاصل از اختلال در تکامل قلب ۸۶
- ۴۹- دکستروکاردیا (راست قلبی) ۸۹

- ۵۰- تقایص تکاملی سیستم عصبی مرکزی (مغز و نخاع) ۹۱
- ۵۱- مجسمه نوزاد ۹۳
- ۵۲- تک چشمی (سیکلوپیا) ۹۵
- ۵۳- چگونگی تشکیل جوانه‌ی اندام‌ها و رشد و تکامل اندام‌ها ۹۶
- ۵۴- مهاجرت سلول‌ها در بدن ۹۸

فصل سوم: بافت شناسی

- ۵۵- سد خونی - هوایی موجود در ریه ۱۰۶
- ۵۶- سد خونی - بیضه ای ۱۰۷
- ۵۷- سد موجود - رشیک چشم ۱۱۰
- ۵۸- سد خونی - مری ۱۱۲
- ۵۹- سد خونی - مایع مناء نخاع ۱۱۴
- ۶۰- سد جفتی ۱۱۴
- ۶۱- ناحیه بویایی حفره بینی و مسیر دریافت بو ۱۱۷
- ۶۲- جوانه چشایی زبان و مکانیسم و مسیر رسیدن ۱۱۹
- ۶۳- آیا می‌دانید تراشه (مسیر انتقال هوا به ریه) در هر وضعیتی باز است؟ ۱۲۳
- ۶۴- نظافت و غبار روبی تراشه ۱۲۶
- ۶۵- نقش بزاق دهان در مقابله با مواد مضر و میکروارگانیسم‌های وارد شده به دهان ۱۲۸
- ۶۶- نقش ماکروفاژها در واکنش‌های ایمنی و دفاعی ۱۲۹
- ۶۷- مکانیسم حفاظتی مری برای جلوگیری از آسیب این بافت توسط مواد غذایی وارد شده ۱۴۳
- ۶۸- نقش سلول‌های گابلت در لغزنده کردن مسیر عبور مواد از دستگاه گوارش ۱۳۲
- ۶۹- مکانیسم حفاظتی از مخاط معده در برابر اسید معده ۱۳۳
- ۷۰- نقش روگاهای معده در اتساع معده ۱۳۴
- ۷۱- چگونگی افزایش سطح جذب در روده ۱۳۵
- ۷۲- عجایب کبد ۱۳۷
- ۷۳- چگونگی مانیتور کردن میزان اسیدیته‌ی خون توسط کیمورسپتورها ۱۳۸
- ۷۴- افزایش فشار خون چگونه در بدن مانیتور میشود و چگونه بدن آنرا تنظیم می‌کند ۱۴۰
- ۷۵- کاهش فشار خون چگونه در بدن مانیتور میشود و چگونه بدن آنرا تنظیم می‌کند ۱۴۱

- ۷۶- شفافیت قرنیه ۱۴۱
- ۷۷- چگونگی عملکرد عدسی چشم ۱۴۴
- ۷۸- نقش و جایگاه جسم زجاجیه (vitreous body) در چشم ۱۴۵
- ۷۹- تغییر قطر مردمک چشم چگونه انجام می شود ۱۴۶
- ۸۰- نحوه ی تطابق عدسی چشم ۱۴۷
- ۸۱- نقش سلول های ملانوسیت در رنگ پوست و محافظت از پوست ۱۴۸
- ۸۲- نقش غدد عرق در تنظیم دمای بدن ۱۵۰
- ۸۳- سخ شدن موها توسط عضلات راست کننده مو. آیا مو عضله دارد ؟ ۱۵۱
- ۸۴- نقش شیارها عمقی کف دست. چرا ناحیه ی پشت دست فاقد این شیاره است ۱۵۲
- ۸۵- برجستگی های اپیدرمی انگشتان و نقش آن ها در انگشت نگاری ۱۵۳
- ۸۶- علت زال بودن پوست چیست ۱۵۴
- ۸۷- آیا در بافت استخوانی بدن سلول های زنده وجود دارد ؟ ۱۵۴
- ۸۸- سلول های استئوکلاست. به پشت کننده ی بافت استخوانی ۱۵۷
- ۸۹- میزان کشش عضلات چگونه مانع از می شود ؟ ۱۵۸
- ۹۰- دوک های وتری و نقش آن ها در مانور کردن میزان کشش عضلات ۱۶۱
- ۹۱- چگونگی تسهیل حرکات در مفاصل سه دروئال بوسیله ی مایع سینوویال ۱۶۱
- ۹۲- راز دیسک مانند بودن گلبول های قرمز خون ۱۶۲
- ۹۳- بیماری کم خونی داسی شکل چیست ؟ ۱۶۴
- ۹۴- چرا خون موجود در سیستم گردش خون لخته نمی شود ۱۶۵
- ۹۵- شنت سرخرگی - وریدی چیست و چه نقشی ایفا می کند ۱۶۵
- ۹۶- مکانیسم نعوذ در جنس مذکر ۱۶۶
- ۹۷- چگونه امواج صوتی توسط گوش به پیام عصبی تبدیل می شوند؟ ۱۶۷
- ۹۸- مکانیسم جریان یافتن شیر مادر بواسطه ی مکیدن نوزاد ۱۶۹
- ۹۹- راز کیسه های سروزی بدن ۱۷۰
- ۱۰۰- نقش سلولهای نوموسیت نوع ۲ در بافت پوششی ریه ۱۷۱